

**NOTITIE SARS-CoV-2 BIJ NERTSEN
t.b.v. GBT 2 juli 2020 12.00-12.30 uur**

(10)(2e)
2.7.2020

Inleiding

Er spelen nog een aantal zaken rondom SARS-CoV-2 bij nertsen. Deze nota gaat op drie zaken in:

1. Een voorstel tot voortzetting van de monitoring van nertsenbedrijven.
2. Mogelijke welzijnsproblemen bij gespeende pups op nertsenbedrijven vanwege vervoersverbod.
3. Afvoer van mest van niet-besmette en besmette bedrijven.

Mestputten van niet besmette nertsenbedrijven dreigen over te lopen. Afvoer van mest is nu niet mogelijk vanwege het vervoersverbod voor mest. Hiervoor is de deskundigengroep dierziekten geconsulteerd. Deze groep was voor deze gelegenheid aangevuld met een volksgezondheidsdeskundige van het RIVM (zie bijlage 1). Daarnaast heeft Wageningen Bioveterinary Research (WBVR) eerder de NVWA geadviseerd over hoe om te gaan met mest van besmette nertsenbedrijven (zie bijlage 2).

Advies

1. **U wordt geadviseerd:**
  - o **akkoord te gaan met voortzetten van de wekelijkse early warning (EW) gedurende vijf weken en een eenmalige serologische screening aan het eind van die periode (eind augustus).**
  - o **na die periode te bezien of en zo ja hoe de monitoring moet worden voortgezet**
  - o **akkoord te gaan met een eigen bijdrage van de sector aan de monitoring op basis van een 50:50 verdeling tussen sector en de overheid (LNV/VWS).**
2. **U wordt geadviseerd akkoord te gaan met het onder voorwaarden toestaan van het transport van gespeende pups van enkele bedrijven naar andere locaties door middel van ontheffingen door de NVWA.**
3. **U wordt geadviseerd akkoord te gaan met onder voorwaarden laten afvoeren van:**
  - o **de mest van besmette bedrijven (via ontheffingen door NVWA)**
  - o **de mest van niet-besmette bedrijven (via aanpassing van de regeling)**

Ad 1. Early Warning (EW) en screening

- De EW wordt gedurende vijf weken voortgezet
- De screening wordt nog een keer uitgevoerd, na afloop van de EW.
- Totaal komt dat neer op (10)(2b) voor de EW.
- Een eenmalige serologische screening kost (10)(2b)
- De kosten worden voor 50% in rekening gebracht bij de sector.
- Dat betekent per houder:
  - o (10)(2b) voor de EW
  - o (10)(2b)
  - o Totaal € (10)(2b)
- De sector maakt hiertegen bezwaar, maar dit voorstel is in lijn met afspraken over kostenverdeling van monitoringprogramma's en preventieve diergezondheidsmaatregelen bij andere sectoren.
- Eind augustus zal worden bezien of en zo ja hoe de monitoring wordt voortgezet.

Ad 2. Transport pups

- Op een tiental bedrijven worden welzijnsproblemen verwacht vanwege het vervoersverbod. De pups kunnen na het spenen niet worden gehuisvest op het bedrijf van geboorte (geen ruimte) en de bedrijven moeten de gespeende pups daarom kunnen afvoeren naar opfoklocaties elders.
- Dit transport leidt volgens de deskundigengroep dierziekten & het RIVM tot een kleine toename van het risico, dat kan worden verkleind met aanvullende maatregelen.
- Onder de volgende voorwaarden kunnen de pups, met een ontheffing van de NVWA, worden vervoerd naar een andere locatie:
  - een steekproef op het bedrijf van herkomst op de aanwezigheid van CoV-2
  - de pups gaan bij voorkeur naar een leeg bedrijf en anders wordt het ontvangende bedrijf eveneens onderzocht voor aankomst
  - de locatie is in hetzelfde gebied (geen puptransport vanuit risicogebied naar buiten dat gebied)
  - de pups worden in de week na aankomst nogmaals onderzocht op de aanwezigheid van CoV-2
  - er is voorafgaand aan het transport toezicht van een dierenarts
  - er gelden strikte hygiënemaatregelen.

Ad 3. Afvoer mest

Mestputten van niet besmette nertsenbedrijven dreigen over te lopen. Afvoer van mest is nu niet mogelijk vanwege het vervoersverbod voor mest. Hiervoor is de deskundigengroep dierziekten geconsulteerd. Deze groep was voor deze gelegenheid aangevuld met een volksgezondheidsdeskundige van het RIVM (zie bijlage 1). Daarnaast heeft Wageningen Bioveterinary Research (WBVR) eerder de NVWA geadviseerd over hoe om te gaan met mest van besmette nertsenbedrijven (zie bijlage 2).

Voorstel niet besmette bedrijven (via aanpassing van de ministeriële regeling):

- Alleen directe afvoer van drijfmest naar één van de volgende bestemmingen is toegestaan:
  - mestinjectie op land;
  - een mestopslag waar het tenminste drie weken moet blijven of
  - een biogasinstallatie waar de mest tenminste tot een temperatuur van 70°C wordt verhit.
- Er wordt tenminste 48 uur voor het transport een melding aan de NVWA gedaan waarin de volgende gegevens worden vermeld: datum van afvoer, aantal transporten, af te voeren hoeveelheid mest en de bestemming.
- Er wordt door de sector een aanvulling op het bestaande hygiëneprotocol gemaakt speciaal gericht op deze transporten. Dit protocol moet worden goedgekeurd door de NVWA.

Voorstel besmette bedrijven (via ontheffingen):

- De mest van besmette bedrijven kan worden afgevoerd na een periode van tenminste drie weken na de afronding van de ruiming naar een biogasinstallatie waar de mest tenminste tot een temperatuur van 70°C wordt verhit.
- Er wordt tenminste 48 uur voor het transport een melding aan de NVWA gedaan waarin de volgende gegevens worden vermeld: datum van afvoer, aantal transporten, af te voeren hoeveelheid mest en de bestemming.
- Er wordt door de sector een aanvulling op het bestaande hygiëneprotocol gemaakt speciaal gericht op deze transporten. Dit protocol moet worden goedgekeurd door de NVWA.

Toelichting

- De deskundigen geven aan dat als het landelijk vervoersverbod van nertsendrijfmest van niet besmette nertsenbedrijven wordt opgeheven voor aanwending op het land door middel van mestinjectie het risico van verspreiding van COV-2 naar mensen en dieren gering toeneemt.
- Argumenten voor inschatting dat de toename van het risico klein is:
  - Het is niet zeker dat er infectieus virus aanwezig kan zijn in mest van SARS-CoV-2 besmette bedrijven.

- De kans dat een nertsbedrijf wel besmet is met SARS-CoV-2 maar nog niet is gedetecteerd wordt geschat op 0 tot 10%.
- De bovengrens van aantal mogelijk niet gedetecteerde besmette bedrijven is 10%; circa 25 bedrijven willen mest uitrijden, wat gecombineerd een kans van 2-2,5% op uitrijden van gecontamineerde mest oplevert.
- Eventueel besmette mest wordt gemengd met de reeds aanwezige mest: verdunningsfactor 40.
- Mest wordt geïnjecteerd waardoor geen aerosolvorming kan ontstaan.
- De eerste besmette bedrijven hebben voordat het virus was vastgesteld nog mest uitgereden op het eigen land. Uit de analyse van de sequentie van virussen afkomstig van patiënten uit de postcodegebieden rond de bedrijven zijn er geen aanwijzingen dat dit tot humane infecties buiten de bedrijven zelf heeft geleid.
- In een eerder advies heeft WBVR aangegeven dat afvoer van mest van besmette bedrijven naar een biogasinstallatie waar de mest tenminste tot een temperatuur van 70°C wordt verhit een veilige optie is. Deze optie kan daarom ook voor mest van niet besmette nertsbedrijven worden gebruikt.
- Aan het vervoer van mest van besmette nertsbedrijven kleven wat meer risico's. Dit risico wordt ondervangen door een bewaartermijn van tenminste drie weken na de afronding van de ruiming en een verplichte afvoer naar een biogasinstallatie waar de mest tenminste tot een temperatuur van 70°C wordt verhit.